

Dlaczego doszło do odrodzenia złotego Reforma walutowa i powstanie Banku Polskiego S.A. – odpowiednika NBP 100 lat temu

Od stycznia do marca 2024r. uczniowie klas 7 i 8 Zespołu Szkół nr 2 w Sosnowcu uczestniczyli w warsztatach w ramach ogólnopolskiego programu III edycji „Złote Szkoły NBP”.

Z walutą – złotym – mamy do czynienia na co dzień. Jest on stabilną jednostką monetarną i nie zagraża mu gwałtowny spadek wartości. Jednak nie zawsze polski złoty był tak silną walutą jak dzisiaj. Jeszcze sto lat temu nasi przodkowie zmagali się z hiperinflacją, czyli bardzo szybkim spadkiem siły nabywczej pieniądza. Ceny z dnia na dzień rosły, a życie stawało się coraz trudniejsze

Groźba katastrofy gospodarczej

Najważniejszymi zadaniami powołanego 19 grudnia 1923 r. pozaparlamentarnego gabinetu była reforma walutowa i uzdrowienie skarbu państwa. Sytuacja gospodarcza w Polsce była bardzo trudna. Panująca wówczas hiperinflacja powodowała, że ceny rosły z dnia na dzień. Pod koniec września 1923 r. za 1 dolara trzeba było zapłacić 75 800 marek polskich, a w połowie stycznia 1924 r. już 9 800 000.

Rząd Władysława Grabskiego

20 grudnia 1923 r. premier W. Grabski w swoim exposé, wskazał, że najważniejszym zadaniem rządu będzie naprawa skarbu państwa. Kraj był bowiem w tak trudnej sytuacji, że niemożliwy był rozwój w jakiegokolwiek dziedzinie.

Reforma walutowo-skarbowa

Na początku stycznia 1924 r. Sejm uchwalił "Ustawę o naprawie Skarbu Państwa i reformie walutowej". Zgodnie z nią rząd otrzymał na 6 miesięcy pełnomocnictwa w zakresie spraw dotyczących:

- zmiany ustawodawstwa podatkowego,
- wprowadzenia nowego systemu monetarnego i waluty,
- ogłoszenia statutu Banku Emisyjnego,
- sprzedaży przedsiębiorstw państwowych,
- zaciągania pożyczek do wysokości 500 milionów franków w złocie.

1 lutego 1924 r. zaprzestano druku marek polskich na pokrycie deficytu skarbowego.

Bank Polski SA

14 kwietnia 1924 r. Prezydent RP wydał rozporządzenie o zmianie ustroju pieniężnego. Wybrano Radę Banku, której prezesem został Stanisław Karpiński. Wartość nowej jednostki monetarnej - złotego - była równa frankowi szwajcarskiemu i odpowiadała wartości 9/31 grama czystego złota. Dolar kosztował 5 zł 18 gr. Do obiegu wróciły też monety.

Dymisja premiera

W lipcu 1924 r. sytuacja ekonomiczna zaczęła się pogarszać, a w lipcu 1925 r. kurs złotego zachwiał się. W listopadzie 1925 r. Bank Polski SA odmówił dalszego wydatkowania walut dla jego podtrzymania, zaś premier Grabski, który nie zgadzał się z tą decyzją, podał się do dymisji. Kurs złotego ustabilizował się w 1927 r., a złoty pozostał stabilną walutą aż do końca okresu międzywojennego.

Złoty po dymisji W. Grabskiego

We wrześniu 1939 r. bankowe zapasy złota i inne aktywa zostały wywiezione za granicę. Do czerwca 1940 r. Bank Polski SA działał w Paryżu, później przeniósł się do Londynu. Powrócił do kraju w 1946 r. ale ze względu na utworzenie w 1945 r. Narodowego Banku Polskiego, nie wznowił działalności.

Roman Wojdyga 8b